

Vyhodnotenie pripomienok k zámeru o neurčení podniku na poskytovanie univerzálnej služby.

č.: 19099/OREK/2023-47882

Bratislava 24.11.2023

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb (ďalej len „úrad“) podľa zákona č. 452/2021 Z. z. (ďalej len „ZEK“) dňa 25.07.2023 zverejnil na svojom webovom sídle <https://www.teleoff.gov.sk/konzultacie/> zámer o neurčení podniku na poskytovanie univerzálnej služby a Výzvu na podávanie pripomienok k Verejnej konzultácii k zámeru úradu o neurčení podniku na poskytovanie univerzálnej služby.

V zákonnej lehote boli úradu doručené vyjadrenia:

- spoločnosti Slovak Telekom, a. s. (ďalej len „spoločnosť ST“)
- spoločnosti Orange Slovensko, a. s., (ďalej len „spoločnosť Orange“)
- Telekomunikačnej únie SR (ďalej len „TUSR“)
- spoločnosti O2 Slovakia, s. r. o., (ďalej len „spoločnosť O2“)
- Jednoty dôchodcov na Slovensku a Inštitútu pre výskum sociálno-ekonomických rizík. (ďalej len „JDS“)
- Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ďalej len „ÚNSS“)

Vyjadrenie spoločnosti ST:

„Slovak Telekom považuje za správny záver úradu, že služba pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení umožňujúca využívanie hlasovej komunikačnej služby a služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu, je v Slovenskej republike primerane dostupná. Považujeme za fakt, že pripojenie k verejnej sieti za účelom poskytovania hlasovej komunikačnej služby a poskytovanie hlasovej komunikačnej služby v pevnom umiestnení a v mobilnej sieti sú zastupiteľné z hľadiska vlastností, spôsobu využitia, ceny aj geografickej dostupnosti a tento stav dlhodobou pretrváva. Súhlasíme tiež so zistením úradu, že pripojenie k verejnej sieti za účelom poskytovania širokopásmového prístupu k internetu a služba širokopásmového prístupu k internetu s určenými parametrami sú okamžite dostupné prakticky na celom území Slovenska a pre účely poskytovania univerzálnej služby sú pevné a mobilné služby zastupiteľné.“

Stanovisko úradu :

Stanovisko spoločnosti Slovak Telekom nie je pripomienkou v zmysle čl. 2 bod 2 dokumentu: „Pravidlá upravujúce postup Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a dotknutých osôb pri konzultáciách (1/OREK/2022)“.

Vyjadrenie spoločnosti Orange:

„Spoločnosť Orange Slovensko, a.s. považuje inštitút univerzálnej služby najmä s ohľadom na technologický rozvoj, inovácie, ako aj potreby koncových užívateľov predovšetkým v časti zabezpečovania služby širokopásmového prístupu k internetu za dôležitý. Len kvalitná a cenovo prijateľná služba širokopásmového prístupu k internetu umožňuje účasť spoločnosti a spotrebiteľov na digitálnom hospodárstve a požívať prospech vo všetkých oblastiach elektronického vzdelávania, zdravotníctva, ekonomiky atď. prostredníctvom základných internetových služieb. Zároveň uvádzame, že spoločnosť Orange Slovensko, a.s. nebola nikdy určená za poskytovateľa univerzálnej služby. Aj napriek uvedenému spoločnosť Orange Slovensko, a.s. od začiatku poskytovania svojich služieb pristupuje k výkonu podnikateľskej činnosti zodpovedne zohľadňujúc aj sociálne a hospodárske potreby spotrebiteľov. V tomto ohľade spoločnosť Orange Slovensko, a.s. kontinuálne vyvíja aktivity s cieľom ponúknuť spotrebiteľom prístup ku kvalitným a cenovo dostupným službám širokopásmového pripojenia prístupu k internetu a hlasovým komunikačným službám. Dovoľujeme si dať do pozornosti, že dlhodobo prevádzkujeme bezplatne Detskú linku – všeobecnú (116 111), linku pre Hľadané deti/Nezvestné deti (116 000), Sociálno-právnu poradňu a Rodičovskú linku (0800 500 500), a to bez toho, aby sme žiadali úhradu nákladov spojených s prevádzkovaním týchto liniek. Zároveň si dovoľujeme uviesť, že aj s ohľadom na potreby spotrebiteľov vzrastá dôležitosť dostupného a kvalitného širokopásmového prístupu k internetu. Situácia ohľadom poskytovania služieb širokopásmového pripojenia však súvisí aj so situáciou na trhu veľkoobchodných služieb centrálného pripojenia v pevnom umiestnení, ako aj na trhu veľkoobchodných služieb lokálneho pripojenia v pevnom umiestnení, kde podľa nášho názoru nebola dosiahnutá efektívna súťaž. Dovoľujeme si na tomto mieste zdôrazniť, že len za predpokladu zdravej efektívnej súťaže na relevantných trhoch širokopásmového pripojenia prístupu k internetu, je možné poskytovať spotrebiteľom kvalitné a cenovo dostupné služby. Aj z uvedeného dôvodu považujeme za o to dôležitejšie kontinuálne sledovať a prispievať k zlepšovaniu situácie na trhu širokopásmového pripojenia v pevnom umiestnení. Vo vzťahu k podrobnému odôvodneniu zámeru o neurčení podniku poskytujúceho univerzálnu službu oceňujeme dôsledný prístup zo strany regulátora. Stotožňujeme sa so závermi úradu o tom, že zabezpečenie pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení a poskytovanie služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu (služba primeraného širokopásmového prístupu k internetu poskytovaného prostredníctvom mobilnej siete) sú z pohľadu poskytovania univerzálnej služby poskytované za prijateľnú a dostupnú cenu. Dovoľujeme si však zároveň uviesť, že pokiaľ úrad v zámere vyvodzuje záver o dostupnosti širokopásmového prístupu k internetu aj z dôvodu komplementárneho poskytovania prístupu k internetu prostredníctvom mobilných sietí uvádzame, že **vo všeobecnosti regulačné úrady nepovažujú mobilný širokopásmový prístup za zastupiteľný so širokopásmovým internetom v pevnom pripojení z dôvodu rozdielnej ponuky na strane mobilných operátorov (nižšie dátové balíky v mobilnom pripojení), ako aj iného primárneho účelu použitia mobilného internetu (mobilný internet primárne určený pre dátové prenosy mimo domácností zákazníkov)**. Práve aj s prihliadnutím na uvedené preto považujeme za dôležité, aby bola venovaná primeraná pozornosť situácii na trhu širokopásmového prístupu k internetu v pevnom umiestnení. Záverom nášho príspevku si dovoľujeme uviesť, že

bez ohľadu na prípadné zrušenie povinnosti iného podniku poskytovať univerzálnu službu aj naďalej zostane súčasťou podnikania našej spoločnosti poskytovanie kvalitných a cenovo prijateľných elektronických komunikačných služieb s cieľom uspokojiť potreby našich zákazníkov. „

Stanovisko úradu:

K pripomienke spoločnosti Orange vo veci nedostatočnej efektívnej súťaže na trhu veľkoobchodných služieb centrálného pripojenia, ako aj k pripomienke k trhu lokálneho pripojenia v pevnom umiestnení, úrad uvádza nasledovné zdôvodnenie. Posúdenie konkurencieschopnosti a efektívnosti trhových podmienok na vyššie uvedených trhoch je predmetom samostatnej analýzy, následného procesu konzultácií a správneho konania.

V kontexte pripomienky spoločnosti Orange týkajúcej sa „komplementárneho“ posúdenia mobilnej služby a služby prístupu k širokopásmovému pripojeniu v pevnom umiestnení, úrad postupoval v zmysle ZEK § 98 ods. 4, keď posúdil dostupnosť služieb porovnateľných so službami univerzálnej služby. Úrad posudzoval tieto služby aj v zmysle ich vzájomnej konvergencie (vybrané mobilné služby ako napr. FIX LTE zo svojej podstaty považované za služby mobilné, sú poskytované vo fixnom umiestnení). Spotrebiteľia pri svojich nákupných rozhodnutiach ohľadne cien produktov zabezpečujúcich prístup k internetu zvažujú a porovnávajú ceny všetkých na trhu dostupných produktov a to bez ohľadu na technológiu zabezpečujúcu dostupnosť a kvalitu týchto služieb. Na základe podkladov z elektronického zberu dát je však zrejmé, že preferencia služby prístupu k širokopásmovému pripojeniu poskytovaného v pevnom umiestnení v kombinácii s inými službami, najčastejšie TV, je prvou a stále preferovanou voľbou spotrebiteľov.

Záver:

Pripomienka neakceptovaná

Pripomienky TÚSR:

„Pri zohľadnení zastupiteľnosti hlasovej komunikačnej služby prostredníctvom pevnej siete službou prostredníctvom mobilnej siete úrad zistil jej dostupnosť pre 99,1% obyvateľov, čo však znamená, že táto služba nie je dostupná pre 0,9% obyvateľov SR. TÚSR navyše poukazuje na to, že úroveň pokrytia obyvateľstva predstavuje pokrytie iba časti územia a nie celého územia, a teda rozsah nepokrytého územia je zrejme výrazne vyšší než 0,9% územia SR. Úrad ďalej zistil, že geografická dostupnosť širokopásmového prístupu k internetu je zabezpečená na 97,3% územia obcí v SR, čo však tiež znamená, že dostupnosť širokopásmového prístupu k internetu nebola zistená na 2,7% územia obcí v SR. TÚSR sa navyše nazdáva, že pod územím obce sa tu myslí iba intravilán (zastavané územie obce) a nie extravilán (nakolko pevná sieť nepochybne nepokrýva viac ako 97% extravilánu), a teda skutočný rozsah územia bez zistenej dostupnosti širokopásmového prístupu služby je zrejme výrazne vyšší než 2,7% územia SR. Pri zohľadnení zastupiteľnosti služby širokopásmového prístupu k internetu v pevnej sieti mobilnou 4G sieťou úrad u operátora s najvyšším pokrytím územia SR zistil úroveň pokrytia 99,1% obyvateľov, čo tiež znamená, že ani operátor s najvyšším pokrytím v SR nezabezpečuje pokrytie pre 0,9% obyvateľov SR. TÚSR

navyše poukazuje na to, že úroveň pokrytia obyvateľstva predstavuje pokrytie iba časti územia a nie celého územia, a rozsah nepokrytého územia je zrejme výrazne vyšší než 0,9% územia SR. TÚSR ďalej poukazuje na podnet resp. príspevok Ministerstva vnútra SR, predložený na zasadnutí Pracovnej skupiny pre program Broadband v SR dňa 4.8.2023, podľa ktorého analýzou pre potreby volieb do VÚC (rok 2022) bola zistená nedostupnosť internetových služieb pre cca 20 lokalít z 6000 (volebné miestnosti), k čomu Ministerstvo vnútra uviedlo, že predmetná analýza bola postúpená úradu (ÚpREKaPS). TÚSR má za to, že z údajov o pokrytí územia a obyvateľov je zrejme a nepochybné, že hlasová komunikačná služba a služba širokopásmového pripojenia k internetu je síce dostupná pre väčšinu obyvateľov a územia SR, avšak nie je dostupná "na celom území Slovenskej republiky" podľa § 96 ods. 1 ZEK. Z údajov vyplýva nedostupnosť týchto služieb pre 0,9% obyvateľov SR, čo predstavuje približne 50 tisíc obyvateľov. Podľa § 96 zákona o elektronických komunikáciách: „(1) Univerzálna služba je minimálny súbor služieb, ktoré sú dostupné v určenej kvalite na celom území Slovenskej republiky všetkým spotrebiteľom bez ohľadu na ich geografickú polohu". Dostupnosť univerzálnej služby musí byť zabezpečená aj pre približne 50 tisíc obyvateľov - spotrebiteľov, ktorí podľa zistení úradu takéto služby dostupné nemajú. Podľa recitálu smernice (EÚ) 2018/1972, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronických komunikácií: "(212) Univerzálna služba predstavuje záchrannú sieť, ktorou sa zabezpečí, že všetkým koncovým používateľom bude dostupný aspoň minimálny súbor služieb [...]". Zo zistení úradu vyplýva, že je opodstatnené, aby takáto záchranná sieť v SR naďalej existovala, t.j. je potrebné zabezpečiť poskytovanie univerzálnej služby prostredníctvom určeného podniku alebo podnikov aj naďalej do budúcnosti. TÚSR namieta použitie priemerných disponibilných príjmov domácností ako podkladu pre posúdenie prijateľnosti cien univerzálnej služby. Podľa § 96 zákona o elektronických komunikáciách: „(1) Univerzálna služba je minimálny súbor služieb, ktoré sú dostupné v určenej kvalite na celom území Slovenskej republiky všetkým spotrebiteľom bez ohľadu na ich geografickú polohu a za prijateľnú cenu, ktorou je cena zohľadňujúca úroveň spotrebiteľských cien a príjmy obyvateľov." Podľa recitálu smernice (EÚ) 2018/1972, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronických komunikácií: "(212) Univerzálna služba predstavuje záchrannú sieť, ktorou sa zabezpečí, že všetkým koncovým používateľom bude dostupný aspoň minimálny súbor služieb a spotrebiteľom bude cenovo prijateľný, [...]". Je nepochybné, že nie všetci koncoví používatelia – spotrebiteľia majú príjem na úrovni priemerného disponibilného príjmu. Naopak, príjem približne polovice z počtu domácností je nižší ako priemerný. Nie je možné použiť priemerný príjem domácností na vyhodnotenie primeranosti cien pre všetkých spotrebiteľov, teda aj pre tých spotrebiteľov, ktorých príjem je (výrazne) nižší než priemerný. Zároveň, domácnosti dosahujúce priemerný disponibilný príjem veľmi pravdepodobne nie sú užívateľmi služieb v rozsahu univerzálnej služby, ktorá predstavuje minimálny súbor služieb resp. záchrannú sieť, dostupnú všetkým užívateľom. Je možné predpokladať, že domácnosti s priemerným príjmom spravidla využívajú priemernú úroveň služieb, nie minimálnu. TÚSR má za to, že v súvislosti s univerzálnou službou, ktorá musí byť prístupná každému spotrebiteľovi, je pri posúdení prijateľnosti cien nutné vychádzať z najnižšieho disponibilného príjmu osoby žijúcej samostatne (jednoosobová domácnosť), pričom musí byť zohľadnená najmä prístupnosť služieb osobám na hranici chudoby resp. s minimálnym príjmom, ktoré sú najviac odkázané na využívanie minimálneho rozsahu

služieb resp. záchranej siete . TÚSR na základe vyššie uvedeného navrhuje, aby úrad stiahol návrh resp. zámer neurčiť podnik na poskytovanie univerzálnej služby podľa § 96 ods. 2 písm. a) a b) zákona o elektronických komunikáciách, a aby následne postupoval určením podniku alebo podnikov na poskytovanie univerzálnej služby podľa § 96 ods. 2 písm. a) a b) zákona o elektronických komunikáciách.!

Stanovisko úradu:

K pripomienke TUSR týkajúcej sa spracovania údajov v rámci vyhodnotenia dostupnosti univerzálnej služby, úrad uvádza nasledovné: smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1972 z 11. decembra 2018, ktorou sa stanovuje európsky kódex elektronických komunikácií (ďalej len „Kódex“) recitál 230 uvádza „... členské štáty by mali mať možnosť obmedziť povinnosti poskytovať univerzálnu službu podporujúcu dostupnosť služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu na mieste pobytu alebo bydlisko koncového používateľa.“ Úrad v kontexte vyššie uvedeného posudzoval dostupnosť univerzálnej služby poskytovanej v pevnom umiestnení a taktiež dostupnosť služieb všeobecne považovaných za služby zastupiteľné s univerzálnou službou a teda dostupnosť služby prístupu k internetu poskytovanej v mobilnej sieti. Pripomienka nezohľadnenia pokrytia „extravilánu obcí“ preto nie je v zmysle účelu a miesta poskytovania univerzálnej služby relevantná. Vykázaný deficit pokrytia poukazuje na fakt, že úrad pracuje s reálnymi podkladmi poskytnutými podnikmi v rámci pravidelného elektronického zberu dát. Námietka TUSR o nedostatočnom pokrytí na úrovni 100% je v podmienkach reality métou, ktorú Slovenská republika plánuje dosiahnuť v rámci stratégie projektu Národného plánu širokopásmového pripojenia¹.

Úradom vykázané percentuálne pokrytie obyvateľstva na úrovni 99,1% technológiou 4G je vzhľadom na geografickú členitosť územia SR na hranici technologických možností príslušnej technológie. Úrad sa v rámci svojho prieskumu zaoberal výhradne hodnotením geografickej a cenovej dostupnosti služby s parametrami podľa vyhlášky č. 474/2022 Z. z., ktorou sa ustanovuje minimálna rýchlosť prenosu dát v oboch smeroch (ďalej len „vyhláška 474/2022 Z. z.“). Nezabezpečenie pokrytia na základe vyššie uvedeného tvrdenia opierajúceho sa o nedostupnosť pripojenia v dvadsiatich bližšie nešpecifikovaných lokalitách, volebných miestností, úrad považuje za nesúvisiace s charakterom a účelom univerzálnej služby. Úrad sa vo svojom prieskume zameril na zabezpečenie dostupnosti univerzálnej služby a poskytovanie služieb v mieste pobytu alebo trvalého bydliska koncových užívateľov. V zmysle ZEK § 96 ods. 1 úrad skúmal, či cena univerzálnej služby zohľadňuje úroveň a vývoj spotrebiteľských cien ako aj príjmy spotrebiteľov. Prieskum úrad realizoval vo viacerých po sebe nasledujúcich obdobiach, pričom do prieskumu zahrnul aj rast cien služieb v dôsledku energetickej krízy.

Námietka TUSR ohľadne potreby zohľadnenia príjmov cenovo najsenzitívnejšej skupiny obyvateľov je TUSR nesprávne vyhodnotená. Úrad v zmysle ZEK § 97 ods. 2 porovnával cenu služieb pre spotrebiteľov s nízkymi príjmami a osobitými sociálnymi

¹ <https://rokovania.gov.sk/RVL/Material/25814/1>

potrebami, pričom za spotrebiteľa s nízkymi príjmami bola považovaná osoba definovaná v zmysle zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Takto zdefinovaný spotrebiteľ je považovaný za spotrebiteľa s minimálnym príjmom. Podrobnosti týkajúce sa výpočtu a zohľadnenia príjmov hypotetickej, nízko príjmovej, domácností sú podrobne rozpracované v Zámere úradu neurčiť podnik s povinnosťou účtovania osobitných cien podľa § 97 ods. 2. na str.10 a 11 vyššie uvedeného dokumentu.

Novela ZEK² účinná od 1.9.2023 mení definíciu nízkopríjmového spotrebiteľa z osôb s príjmom na úrovni životného minima, na osoby poberajúce dávku pomoci v hmotnej núdzi. Návrh novely na jednej strane znamená zúženie pôvodnej skupiny nízkopríjmových spotrebiteľov, na druhej strane však medzi nízkopríjmových spotrebiteľov spadajú osoby, ktorých domácnosti síce majú príjmy nad životným minimom, ale sú príjemcami dávky pomoci v hmotnej núdzi. Týmto domácnostiam na rozdiel od právneho stavu platného v čase zverejnenia na konzultačnom mieste úradu bude zákonom garantovaná cenová dostupnosť univerzálnej služby. Zároveň bude jednoznačne identifikovaná skupiny spotrebiteľov, reálne ohrozených tzv. príjmovou a dátovou chudobou.

Poskytovanie cenovo dostupnej služby, resp. osobitých taríf, má byť v zmysle Kódexu zabezpečené spôsobom uspokojenia potrieb pre užívateľov s nízkymi príjmami alebo osobitými sociálnymi potrebami, má obsahovať základné a potrebné prvky univerzálnej služby, avšak má byť poskytované takým spôsobom, aby nedochádzalo k narušeniu fungovaniu trhu vid' (recitál 219). Zároveň má byť monitoring vývoja a úrovne maloobchodných taríf služieb, ktoré patria do rozsahu US, vykonávaný v koordinácii s inými orgánmi spôsobom, ktorý nebude predstavovať ďalšie administratívne a technické zaťaženie regulačného orgánu, iných orgánov a poskytovateľov týchto služieb (recitál 218).

Opakované posúdenie cenovej dostupnosti univerzálnej služby s analýzou vývoja cien týchto služieb a disponibilných príjmov ohrozených skupín bude predmetom posúdenia úradu v spolupráci s inými dotknutými ministerstvami a inštitúciami. Prieskum bude vykonaný s ohľadom na dostupnosť dát a zdrojov na strane všetkých dotknutých inštitúcií.

Záver:

Pripomienka neakceptovaná.

Vyjadrenie spoločnosti O2:

„Oceňujeme, že úrad vykonal skutočne podrobné preskúmanie dostupnosti služieb na miestnom trhu a to tak prieskum dostupnosti hlasových komunikačných služieb ako aj prieskum služieb primeraného širokopásmového prístupu k internetu. Ako poskytovateľ týchto služieb pozitívne vnímame prezentované parametre trhu a jeho produktov/služieb, ktoré sú zjavne dostupné, pre zákazníka zrozumiteľné a prehľadné, komunikované modernými spôsobmi (web, aplikácie, callcentrá) a najmä pestré

² <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/452/20230901>

z pohľadu ponuky. Považujeme za správne, že úrad sa ešte zvlášť zamerlal na existujúcu substitúciu služieb poskytovaných prostredníctvom pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení službami poskytovanými prostredníctvom mobilných sietí, a to tak hlasových ako aj služieb širokopásmového prístupu k internetu. Oceňujeme, že úrad si dal námahu analyzovať pokrytie a dostupnosť služieb poskytovaných všetkými relevantnými technológiami, ktoré požadovanú kvalitu služby umožňujú a rešpektoval tak princíp technologickej neutrality. Nakoľko O2 Slovakia sa dlhodobo snaží uspokojiť potreby všetkých skupín zákazníkov, vrátane tých znevýhodnených, teší nás konštatácia úradu, že predmetné služby sú na Slovensku dostupné pre všetkých. Zvlášť nás teší, že práve naše produkty a služby (Malá Radosť, Dátová Radosť) sú najvýhodnejšími vo svojich kategóriách a teda, že sa nám darí prispievať k tomu, aby Slovensko bolo krajinou, kde sú moderné elektronické služby dostupné všade a pre všetkých. Zvlášť nás teší, že analýza potvrdila význam mobilných služieb, ako plnohodnotnej náhrady službám v pevnom umiestnení, a to najmä vo vzťahu k prístupu k službe pripojenia k internetu. Potvrďuje to dlhodobú snahu O2 Slovakia o zdôrazňovanie významu služieb poskytovaných prostredníctvom mobilných sietí na Slovensku, a to najmä v geograficky odľahlých regiónoch, riedko osídlených regiónoch, či oblastiach s nízkou úrovňou príjmov, ale aj všade tam, kde spotrebiteľia chcú aktívne využívať moderné digitálne služby aj mimo domácností. O2 Slovakia teda podporuje zámer úradu neurčiť podnik na poskytovanie univerzálnej služby, a podporujeme záver, že aktuálna ponuka služieb na trhu je dostatočne rôznorodá a najmä dostupná.“

Stanovisko úradu a záver:

Stanovisko spoločnosti O2 Slovakia nie je pripomienkou v zmysle čl. 2 bod 2 dokumentu Pravidlá upravujúce postup Úradu pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a dotknutých osôb pri konzultáciách (1/OREK/2022).

Pripomienky Jednoty dôchodcov na Slovensku a Inštitútu pre výskum sociálno-ekonomických rizík:

1. rozsah univerzálnej služby neobsahuje mobilné služby.

„Európsky kódex elektronických komunikácií (ďalej len „Kódex“)1 predstavuje základnú právnu normu EÚ, týkajúcu sa elektronických komunikácií, ktorú sú členské štáty, teda aj SR, povinné transponovať do vlastnej legislatívy. Odsek 1 článku 84 Kódexu stanovuje: „Členské štáty zabezpečia, aby mali všetci spotrebiteľia na ich území prístup k dostupnej službe primeraného širokopásmového prístupu k internetu a hlasovým komunikačným službám, v kvalite špecifikovanej na ich území vrátane potrebného pripojenia na pevnom mieste, a to za prijateľnú cenu zodpovedajúcu špecifickým vnútroštátnym podmienkam.“ Odsek 2 článku 84 Kódexu stanovuje: „Členské štáty by okrem toho mali tiež zabezpečiť cenovú dostupnosť služieb uvedených v odseku 1, ktoré sa neposkytujú na pevnom mieste, ak to považujú za potrebné na zabezpečenie plnej sociálnej a hospodárskej účasti spotrebiteľov v spoločnosti.“ Na druhej strane, slovenský zákon č. 452/2021 Z. z. o elektronických komunikáciách (ďalej len „ZEK“), konkrétne jeho § 96 ods. 2

stanovuje, že: „(2) Predmetom univerzálnej služby je: a) zabezpečenie pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení; toto pripojenie musí umožniť využívanie hlasovej komunikačnej služby a služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu, pričom na žiadosť spotrebiteľa sa môže pripojenie poskytnúť iba na využívanie hlasovej komunikačnej služby, b) poskytovanie hlasovej komunikačnej služby a služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu prostredníctvom pripojenia podľa písmena a), c) vytvorenie takých podmienok pre spotrebiteľov so zdravotným postihnutím, ktoré týmto spotrebiteľom zabezpečia rovnakú dostupnosť služieb podľa písmen a) a b), akú majú ostatní spotrebiteľia; vytvorením podmienok podľa časti vety pred bodkočiarkou je najmä zabezpečenie dostupnosti vhodných koncových zariadení, špeciálnych zariadení a špeciálnych služieb na zabezpečenie rovnocennej dostupnosti, v prípade potreby vrátane úplných konverzačných služieb alebo konverzných služieb za prijateľnú cenu.“ Záver: členské štáty EÚ môžu v záujme zabezpečenia plnej sociálnej a hospodárskej účasti spotrebiteľov, teda aj seniorov, v spoločnosti, povinnosť univerzálnej služby rozšíriť aj na mobilné komunikačné služby. V SR tak štát neurobil, a to napriek tomu, že pre zabezpečenie plnej sociálnej a hospodárskej účasti všetkých spotrebiteľov (nielen seniorov!) v slovenskej spoločnosti sú mobilné komunikačné služby absolútne kľúčové! Štát v SR teda nedostatočnou transpozíciou Kódexu právne znemožnil zavedenie sociálneho mobilného tarifu prostredníctvom univerzálnej služby! Úrad ako trhový regulátor potvrdil na stretnutí dňa 18.8.2023, že nevykoná žiadne kroky na zmenu nastavenia podmienok Aukcie v súvislosti s požiadavkou na zavedenie sociálneho tarifu. Taktiež e-mail zo strany ministra Dopravy SR, p. Lančariča, zo dňa 22.8.2023 konštatuje, že Úrad koná samostatne a nie je pod politickým vplyvom, avšak v samotnom e-maily zo strany p. ministra je deklarovaný nezáujem o zavedenie sociálneho tarifu prostredníctvom Aukcie, ale len odkaz na zabezpečenie mobilného sociálneho tarifu v rámci univerzálnej služby. Počas osobného stretnutia vedenia Úradu so zástupcami JDS a IVRA k ich pripomienkam k Aukcii dňa 18.8.2023 Úrad, rovnako ako aj p. minister vo vyššie uvedenom e-maily, ako alternatívu navrhol zavedenie sociálneho tarifu prostredníctvom univerzálnej služby. Túto komunikáciu zo strany Ministerstva dopravy SR ako i Úradu považujeme za zavádzajúcu. Vychádzame pri našom konštatovaní z predpokladu, že Úrad si je plne vedomý, že do dnešného dňa nezabezpečil ani on a ani Ministerstvo dopravy SR takú transpozíciu Kódexu do slovenskej legislatívy, ktorá by zavedenie mobilného sociálneho tarifu prostredníctvom univerzálnej služby umožňovala. Nie je nám známa ani žiadna oficiálna komunikácia, kde by sa o tom Úrad snažil v rámci prípravy zmeny príslušnej legislatívy – pritom opätovne vychádzame z predpokladu, že Úrad ako kompetentný a plne personálne vybavený orgán verejnej moci o netransponovaní Kódexu v tomto bode do našej legislatívy vie pomerne dlhý čas. Pri snahe zabezpečiť zmenu zákona je a bude Úrad aj v budúcnosti závislý na politickej vôli a teda nevie, rovnako ako Ministerstvo dopravy SR, garantovať termín prípadného schválenia nutných legislatívnych zmien. Na druhej strane je plne a výhradne v kompetencii Úradu pripraviť podmienky Aukcie. Úradu počas svojej komunikácie s JDS a IVRA neuviedol žiadnu skutočnosť, ktorá by

mu znemožňovala definovanie požiadavky na povinné zavedenie sociálneho tarifu v rámci pripravovanej Aukcie. V kontexte vyššie uvedeného navrhujeme, aby Úrad bezodkladne inicioval zmenu ZEK, ktorá v SR umožní zavedenie mobilného sociálneho tarifu prostredníctvom univerzálnej služby. Zároveň ale požadujeme v kontexte mimoriadneho celospoločenského významu podloženého aktuálnymi štatistickými dátami aby v prípade, ak vyššie uvedenú zmenu ZEK nebude možné realizovať do termínu realizácie Aukcie, Úrad zabezpečil zavedenie mobilného sociálneho tarifu prostredníctvom Aukcie. Úrad by mal teda svoj súčasný Zámer stiahnuť a predložiť ho opätovne v aktualizovanej podobe až po doplnení mobilných služieb do rozsahu univerzálnej služby. „

Stanovisko úradu:

Úrad preskúmal podnet JDS a legislatívne podklady popisujúce úroveň a rozsah transpozície Kódexu do ZEK. Z podkladov ako aj samotného znenia čl. 84 ods. 2 týkajúceho sa hodnotenia cenovej prijateľnosti univerzálnej služby a taktiež podkladov mapujúcich úroveň transpozície³ vyplýva, že zaradenie mobilnej služby do univerzálnej služby je nepovinné a dobrovoľné. V zmysle Kódexu a s ohľadom na bezpečnosť, stabilitu a neskorší technologický vývoj sietí je služba širokopásmového prístupu k internetu poskytovaného v pevnom umiestnení, špecificky v prípade optických sietí odporúčanou a preferovanou voľbou a to aj na základe odporúčanie „best practice“ iných členských štátoch.

Úrad vo svojich zámeroch napriek dobrovoľnosti posúdil a vyhodnotil geografickú a cenovú dostupnosť mobilných služieb, ktoré z pohľadu existujúcej dostupnosti a cenovej úrovne predstavujú okamžite dostupnú alternatívu k univerzálnej službe, a to nielen v mieste trvalého bydliska. Za súčasného právneho stavu je možné mobilné služby posudzovať iba ako služby porovnateľné a všeobecne zastupiteľné s tými, ktoré sú predmetom US. V prípade, legislatívnej zmeny ZEK, resp. v prípade doplnenia rozsahu služieb v zmysle § 96 ods. 3 ZEK , t.j. úrad zohľadní a upraví minimálne kritériá prenosových rýchlostí pre US. Minimálnu rýchlosť prenosu úrad prehodnocuje aj na základe aktualizovanej správy orgánu európskych regulátorov o najlepších postupoch členských štátov zverejnenú na účely podpory vymedzenia služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu.“

Záver:

Pripomienka č.1 neakceptovaná.

- 2. „je potrebné zvýšiť prehodnocovanie dostupnosti univerzálnej služby na minimálne 1x ročne Počas osobného stretnutia vedenia Úradu so zástupcami JDS a IVRA k ich pripomienkam k Aukcii dňa 18.8.2023 bol diskutovaný aj inštitút univerzálnej služby. Zástupcovia JDS a IVRA vyjadrili požiadavku, aby, vzhľadom na dynamicky sa meniacu hospodársku a sociálnu situáciu v SR, bola dostupnosť univerzálnej služby zo strany Úradu skúmaná častejšie, a to minimálne vo frekvencii 1x ročne. V tejto frekvencii je tiež potrebné zo strany**

³ <https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=499160>

Úradu prehodnocovať aj minimálne parametre univerzálnej služby, a to predovšetkým prenosovú rýchlosť širokopásmového pripojenia k internetu. Vyššie uvedené požiadavky vznášame ako pripomienku.“

Stanovisko úradu:

V § 98 ods. 10 ZEK uvádza, že úrad pravidelne raz za tri roky preskúma dôvody, na základe ktorých neurčil alebo určil poskytovateľa univerzálnej služby a uložil mu povinnosti poskytovať služby podľa § 96 ods. 2 alebo § 97 ods. 3, svojim znením však ZEK úrad nelimituje v skoršom termíne uvedeného posúdenia.

Opakované a plánované posúdenie cenovej dostupnosti univerzálnej služby s analýzou vývoja cien týchto služieb a disponibilných príjmov ohrozených skupín bude predmetom posúdenia úradu v spolupráci s inými dotknutými ministerstvami a inštitúciami v nasledujúcom preskúmaní, ktoré bude realizované najneskôr do 31.12.2024.

Záver:

Pripomienka č.2 neakceptovaná.

3. „je potrebné zosúladiť parametre univerzálnej služby s vládou SR schváleným Národným plánom širokopásmového pripojenia. Národný plán širokopásmového pripojenia (ďalej len „NBP“)² bol schválený 16. marca 2021 vo vláde Slovenskej republiky. Po jeho preštudovaní je zrejmé, že parametre univerzálnej služby, ktoré Úrad určil vo svojej vyhláske č. 474/2022 Z.

z.3 , a to predovšetkým minimálne prenosové rýchlosti (najmenej 10 Mbit/s pre sťahovanie dát v zostupnom smere a najmenej 1 Mbit/s pre odosielanie dát) sú zastaralé a v nesúlade s NBP. JDS a IVRA sú presvedčení, že Úrad úplne podcenil predovšetkým rýchlosť odosielania dát, ale tiež rýchlosť sťahovania dát, ktoré nezodpovedajú dnešným nárokom aj úplne bežných spotrebiteľov ako sú seniori alebo študenti. Úrad sa pritom pri definícii parametrov univerzálnej služby mohol inšpirovať aj rôznymi medzinárodnými skúsenosťami – napríklad USA alebo Švédskom⁴ .

Preto žiadame, aby Úrad v rámci univerzálnej služby zlepšil jej parametre – primerane ich zvýšil a zosúladiť s NBP. Úrad by mal teda svoj súčasný Zámer stiahnuť a posúdiť dostupnosť univerzálnej služby podľa § 96 ods. 2 písm. a) a b) ZEK až po zmene jej parametrov – teda až potom, čo jej parametre budú zodpovedať požiadavkám roku 2023 a nie minulého storočia.“

Stanovisko úradu:

Národný plán širokopásmového pripojenia (ďalej len „NPŠP“) je strategický dokument vlády SR. NPŠP nie je legislatívne záväzným dokumentom garantujúcim práva občanov na prístup k univerzálnej službe na rozdiel od právne záväznej formy, ktorou ZEK je. Parametre širokopásmového pripojenia v NPŠP sú stanovené s ohľadom na zabezpečenie pokrytia územia pripojením s vlastnosťami, ktoré zabezpečia budúce nároky občanov na pripojenie bez nutnosti zmeny pasívnej

infraštruktúry. Parametre širokopásmového pripojenia uvedené v NPŠP nie je možné priamo ani nepriamo aplikovať na univerzálnu službu.

Právo občanov EÚ na prístup ku kvalitným službám garantuje aj strategický plán Európskej Komisie a Európskeho parlamentu s názvom Digitálny kompas 2030⁴. Dôležitou súčasťou implementácie Digitálneho kompasu sú nadnárodné projekty. Pre dosiahnutie stanovených cieľov tak Digitálny kompas 2030 vytvára spoločnú riadiacu štruktúru založenú na pravidelnom monitorovaní stanovených cieľov podľa DESI (Digital Economy and Society Index), do ktorých sa úrad aktívne zapája.

Úrad zároveň upozorňuje, že univerzálna služba je esenciálne odlišná od služby širokopásmového prístupu definovanej v uvedenom dokumente. Univerzálna služba predstavuje „záchrannú sieť“ garantujúcu dostupnosť minimálneho súboru služieb, ktoré sú uvedené v § 96 ods. 3 ZEK. Vyhláška 474/2022 Z. z. definuje minimálny súbor parametrov, ktoré musí spĺňať produkt s charakterom univerzálnej služby podľa § 96 ods. 3 ZEK. Jednoznačné určenie kritérií parametrov univerzálnej služby umožňuje zabezpečenie geografickej dostupnosti služieb uvedených v § 96 ods. 3 ZEK a zároveň garantuje dostupnosť produktu pre cenovo senzitívne skupiny obyvateľov. Úrad pravidelne monitoruje vývoj a úroveň cien služieb patriacich do predmetu povinností univerzálnej služby. Výsledkom je fakt, že produkty, ktoré spĺňajú charakter univerzálnej služby sú na trhu k dispozícii. Úrad pri tvorbe parametrov v zmysle zákona postupoval aj v zmysle Odporúčania vydaného orgánom BEREC BoR (20) 99, kde parametre a typ produktu, ktoré úrad určil sú totožné s parametrami, ktoré definovali a využívajú aj iné členské štáty.

Pri stanovení minimálnej rýchlosti prenosu dát úrad postupuje v zmysle § 96 ods. 4 ZEK, t.j. *„úrad zohľadní minimálnu šírku pásma využívanú väčšinou spotrebiteľov na území Slovenskej republiky a správu orgánu európskych regulátorov o najlepších postupoch členských štátov zverejnenú na účely vymedzenia služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu. Minimálnu rýchlosť prenosu úrad prehodnocuje na základe aktualizovanej správy orgánu európskych regulátorov o najlepších postupoch členských štátov zverejnenú na účely podpory vymedzenia služby primeraného širokopásmového prístupu k internetu.“*

Záver:

Pripomienka neakceptovaná.

„Podnet Únie nevidiacich a slabozrakých k zámeru neurčiť podnik na poskytovanie univerzálnej služby a neurčiť podnik s povinnosťou účtovať osobitné ceny“

Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska o.z. (ďalej ÚNSS) je združenie občanov s ťažkým zdravotným postihnutím, špeciálne s ťažkým postihnutím zraku a ich priaznivcov. Dlhodobo sa venujeme práci v oblasti sociálnych služieb, kde poskytujeme rôzne špecializované sociálne služby a sociálnu rehabilitáciu osobám s ťažkým postihnutím zraku. S odvolaním sa na dlhoročné skúsenosti a z toho

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118>

plynúcich informácií o životných podmienkach ľudí so zrakovým postihnutím, by sme chceli uviesť k predkladaným návrhom nasledujúce:

- 1) V návrhu sa uvažuje o priemernej domácnosti s členom so zdravotným postihnutím. Väčšie množstvo našich členov a klientov žije v jedno člennej alebo dvojčlennej domácnosti, ktorú tvoria oni sami a prípadne druhý dôchodca. Ide teda obvykle o jednu alebo dve osoby so zdravotným postihnutím alebo jednu osobu so zdravotným postihnutím a jedného starobného dôchodcu. Jej disponibilný príjem je zvyčajne na úrovni blízkej minimálnym starobným dôchodkom alebo na úrovni blízkej minimálnym invalidným dôchodkom. Táto suma predstavuje sumu podstatne nižšiu ako uvádzaných 835€ na osobu a mesiac pri priemernej domácnosti so zdravotne postihnutým členom. Suma minimálneho starobného dôchodku v r. 2023 je cca 335€ za odpracovaných 30 rokov. Z toho vyplýva, že podiel telekomunikačných nákladov na takúto domácnosť je vyšší ako je uvedené v návrhu.
- 2) V návrhu sa uvažuje o substitúcii hlasovej služby alebo služby širokopásmového pripojenia k internetu na pevnom mieste službami od mobilných operátorov. Títo však nemajú 100% pokrytie obyvateľstva. Ich signál zvyčajne chýba v odľahlých a ťažko dostupných sídlach. V týchto miestach nemajú spotrebiteľia možnosť voľby z rôznorodnej ponuky služieb, tak ako obyvatelia väčších miest. Sú zvyčajne odkázaní na služby prostredníctvom pevného pripojenia.

V súčasnosti sú v rámci Univerzálnej služby poskytované služby pre nepočujúcich a nevidiacich ľudí na základe preukázania ich oprávnenia tieto služby využívať.

Spoločnosť Slovak Telekom, ako podnik účtujúci osobitné ceny pre zdravotne postihnutých účastníkov, poskytuje nasledujúce služby:

Program Služieb T Nekonečno 33 pre Nepočujúcich a Nevidiacich v zvýhodnenej cene 12€ pri 24 mesačnej viazanosti.

Prístupný smartfón vybavený špeciálne upraveným softvérom od firmy Corvus pre nevidiacich a slabozrakých v zvýhodnenej cene pri 24 mesačnej viazanosti.

bezplatné volania na informačnú službu Slovak telekom 1181 pre osoby s ťažkým zrakovým postihnutím

Mobilný internet so zľavou pre nepočujúcich.

(podľa <https://www.telekom.sk/wiki/ostatne/informacie-pre-ucastnikov-so-zdravotnym-postihnutim>)

Žiadame zachovanie týchto služieb a vyjadrujeme obavu z rastu nákladov na telekomunikačné služby osôb s ťažkým zdravotným postihnutím v prípade zrušenia alebo obmedzenia týchto služieb.“

Stanovisko úradu k pripomienke 1:

Úrad sa v rámci zákonom definovaných povinností, v čase vydania zámeru zaoberal najmä:

- a) Vývojom a úrovňou cien služieb patriacich do predmetu US, a to s ohľadom na vývoj spotrebiteľských cien a vývoj výšky priemernej mzdy v národnom hospodárstve (v zmysle § 97 ods. 1 ZEK), pričom posudzoval príjem, ktorým disponuje priemerná domácnosť ako celok;
- b) Potencionálnym hodnotením postavenia spotrebiteľov s nízkymi príjmami a osobitými sociálnymi potrebami a ich schopnosťou platiť za služby poskytované v kvalite určenej pre US a ekvivalentný pomer výdavkov, ktoré za tieto, alebo porovnateľné služby vynakladajú domácnosti s priemerným príjmom.

Podklady, z ktorých úrad vychádzal v čase vydania predmetného zámeru vychádzali z § 97 ods. 2 ZEK, ktorý definoval spotrebiteľa s nízkymi príjmami, ako spotrebiteľa poberajúceho minimálne výšku životného minima. Výška životného minima platná v čase vydania predmetného zámeru úradu slúžila ako metodický ukazovateľ, voči ktorému úrad posudzoval cenovú dostupnosť US. Úrad sa v rámci svojho prieskumu zamerlal najmä na zabezpečenie pokrytia a teda aj dostupnosti US v mieste trvalého bydliska obyvateľov, pričom domácnosť definoval podľa priemerného počtu členov z dát publikovaných štatistickým úradom.

Výšku priemerného ekvivalentného príjmu hypotetickej nízko príjmovej domácnosti úrad preto vypočítal ako súčet životného minima pripadajúceho na priemerný počet členov slovenskej domácnosti publikovaný Štatistickým úradom SR (ďalej len „ŠÚ“).

Pre výpočet ekvivalentného životného minima úrad použil údaje ŠÚ o priemernom počte členov domácnosti za 1. kvartál 2022 (2,94 členov)⁵ a metodiku Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej len „MPSVR SR“) pre výpočet životného minima domácnosti⁶. Detailné rozdelenie členov priemernej rodiny v SR prezentuje Graf č.1 (str.11) uverejnený v Zámere úradu o neurčení podniku s povinnosťou poskytovania osobitých cien. Z grafu a uvedených prepočtov je zjavné, že úrad započítal do hypotetickej domácnosti s nízkym príjmom aj členov domácnosti poberajúcich dôchodok, v zmysle dostupných štatistických podkladov. Ekvivalentné životné minimum (disponibilný príjem) modelovej domácnosti predstavuje sumu 512,68 € mesačne.

Hypotetické náklady tejto domácnosti na služby US (hlasová komunikačná služba a služba širokopásmového prístupu k internetu poskytované prostredníctvom pripojenia k verejnej sieti v pevnom umiestnení) sú porovnateľné s percentuálnymi výdavkami priemernej slovenskej domácnosti, ktoré táto bežne vynakladá na telekomunikačné služby. Domácnosť s disponibilným hypotetickým príjmom na úrovni životného minima je schopná vynaložiť ekvivalentný percentuálny výdavok vo výške 3,40 % až 4,37 % na služby definované ako US, pričom bežná domácnosť nezávisle od výšky svojho príjmu vynaložila v roku 2021 4,05% výdavkov na telekomunikačné služby.

Výška priemerného starobného dôchodku jednotlivca, na ktorý sa Únia nevidiacich a slabozrakých odvoláva preto z pohľadu úradu nie je reprezentatívnou

⁵ https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/ps2026qs/v_ps2026qs_00_00_00_sk

⁶ https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SLOVSTAT/ps2026qs/v_ps2026qs_00_00_00_sk

vzorkou príjmu slovenských domácností, a to ani za predpokladu, že domácnosť je jednočlenná.

Príjem jedno a viac členných domácnosti tvorí súčet príjmov viacerých dávok systému sociálneho zabezpečenia (invalidný, vdovský, atď..), ktorý úrad vzhľadom na jeho robustnosť a variabilitu neposudzoval.

Úrad v predmetnom dokumente zároveň uviedol aj iné ponuky produktov a služieb poskytované prostredníctvom mobilného pripojenia, ktoré v súčasnosti predstavujú okamžite dostupnú alternatívu k US.

Výsledkom absencie relevantných štatistických dát a ich preukázateľnosti je [novela ZEK⁷ účinná od 1.9.2023](#), ktorá mení definíciu nízkopríjmového spotrebiteľa z osôb s príjmom pod životným minimom na príjemcov pomoci v hmotnej núdzi. Návrh novely na jednej strane znamená zúženie pôvodnej skupiny nízkopríjmových spotrebiteľov, na druhej strane však medzi nízkopríjmových spotrebiteľov spadajú osoby, ktorých domácnosti síce majú príjmy nad životným minimom, ale sú príjemcami dávky pomoci v hmotnej núdzi. Týmto domácnostiam na rozdiel od súčasného právneho stavu bude garantovaná cenová dostupnosť služieb definovaných zákonom ako US.

Opakované a plánované posúdenie cenovej dostupnosti univerzálnej služby s analýzou vývoja cien týchto služieb a disponibilných príjmov ohrozených skupín bude predmetom posúdenia úradu v spolupráci s inými dotknutými ministerstvami a inštitúciami k 31.12.2024.

Záver: Pripomienka neakceptovaná

Stanovisko úradu k pripomienke č.2

K pripomienke ÚNSS č.2 ohľadne pokrytia vid' stanovisko úradu k pripomienke TUSR uvedené na str.4.

K pripomienke týkajúcej sa vyhodnotenie dostupnosti US a jej substitútu vo forme mobilnej služby úrad postupoval v zmysle § 98 ods. 4 ZEK, kde sa uvádza, že úrad môže posúdiť dostupnosť služieb všeobecne porovnateľných a dostupných vzhľadom k US.

Mgr. Ing. Ivan Martyák
riaditeľ odboru

⁷ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2021/452/20230901>

Informatívna poznámka – tento dokument bol vytvorený elektronicky orgánom verejnej moci

IČO: 42 355 818